

Improvizacija

(Tema za razmišljanje)

Borut
Loparnik

Ne, ker bi bil ustvarjalni trenutek izjemen (kolikokrat pa je izjemen v območju, ki so mu izjeme merilo?); tudi zato ne, da bi slednjič priznal nenadejano pa baje doslej najbolj nevarno nižjišče glasbenega življenja, pri nas in po svetu; še manj, ker bi se mi hotelo tožiti nad revami s tako neskrbno brezbriznostjo zapostavljane duhovne nuje slehernega človeškega občestva, tudi slovenskega; in zagotovo ne v nezmerni želji, dognati z bežnimi besedami poglobitna žarišča naših razmer, kakršnekoli že so — te vrstice bodo le (svojevoljno?) paberkovanje, le ena od mnogih poti po blodnjaku glasbenega vsakdana, ki ga živimo, sestavljamo, preklinjamo njegove slepe rokave, v katerega smo ujeti. Tudi zaprti, tudi obsojeni. Vsi seveda, ki nam je muzike mar: še zlasti tisti, ki nam je poklic; prepleteni s poslušalci, obiskovalci, odjemalci na tisoč in enem koraku.

To pač ni izjemno, drugače sploh ne gre. A je značilno, zaradi prevladujočega izbora prepletov, zavoljo načinov, s katerimi si pomagajo na površje. Bržčas pri nas večni trikotnik med ustvarjalci—izvajalci—uživalci glasbe ni kaj prida drugačnih kotov kot drugje, tudi z dodatkom delodajalcev in ocenjevalcev ne. Manjši je že, čez cesto se torej v sosedov lonec vidi bolje (pa se ga tudi bolje preceni?), ampak skladatelji niso zato nič manj zaverovani v svoj prav, njih umetniški posredniki nič manj previdni in pokroviteljski, njih občinstvo nič manj zagledano v dobre stare čase. Manj sploh ne, raje bolj — pa tudi to ni izjema, temveč pravilo (značilnost), od časa do časa kar pretirano mučno.

Potemtakem je naš glasbeni vsakdan do ojes v kolesnicah za vekomaj dognanih uzanc? Večidel res. Ker je potrpežljiv s svojimi razvadami, ljubeznivo zvest »zaukazanim« prvakom, navajen udobnega brezvetrja, prepuščen varuštvu budnih poznavalcev pravega in lepega, se je znašel nekje pri strani, v varni razdalji od sumljive negotovosti (krivih) prerokov. Brez dvoma značilno, pa ne izjemno. In konec koncev velja pri takem premisleku bolj vprašanje, če je nujno. Ne nasploh (nasploh je seveda nujno): če je nujno v tolikšni meri. Ali drugače: zakaj se je zasukalo, kakor se je, zakaj se ponekod še komaj držimo nad vodo zelo dvomljivega poprečja? Ponekod, to ni napisano zaradi izmikanja . . . Ponekod je, postavim, naša »mlada« skladateljska generacija krepkih štiridesetletnikov, ki je hočeš nočeš še kar naprej slovenska glasbena avantgarda. Da majhen narod ne zmore nenehnega obnavljanja celih krogov ustvarjalcev, je sicer razumljivo, ampak da ne zmore po izbruhu močne skupine talentov prav ničesar več? — Ponekod je tudi nerazgledanost (zato neosveščeno, zato brezupna sivina pa blebetava preproščina pa uradniška samodejnost in kdove koliko drugih porazov) najbolj širokega kroga naših glasbenikov, ki jim kratko malo nič mar večrajšnji ali današnji ali sploh kateri svet »njihove« umetnosti. — In ponekod

je tisto grozljivo duhovno siromašenje (v prenekaterem primeru že poneumljanje) Slovencev pod zaščitnim znakom zabave, narodne in popevkar-ske in privzdignjene, kot bi razen povampirjene zabave res ne imeli hujših skrbi.

Pa jih menda imamo, hujše skrbi.

Beno
Zupančič

Golobnjak

POŽAR

Eksplodzija v Golobnjaku* je pripravila Tineta Goloba ob počasno prebujanje natanko ob šest trideset. Vendar njihova budilka ni bila čisto točna — vse kaže, da je bila v zamudi za kakih sedem minut. Barbara trdi, da je njihova ura muhasta samo zato, ker jo otroci po nepotrebnem navijajo — menda tudi po trikrat na dan, zato da bi potem poslušali, kako zvoni. Ruska budilka za štiri stare jurje zvoni ne-

kam obotavljivo, sramežljivo, kakor da ni prepričana, da se je treba ravnati po tovarniških predpisih. Tine Golob se z ženo ne strinja — vse to da je babji larifari, ženska domislica, ki nima kaj opraviti z budilko. Je že kar dobra budilka, samo Golobje so vsi zapovrstjo zaspanci, česar ne bi radi priznali. Bilo je šest in trideset in konec. Zanj je odločilna samo njegova budilka, nobena druga.

Bil je že pokonci. V kopalnici se je ravno pripravljaj k britju, ko je zagrmelo. Najpoprej je ves dremoten pomislil, da je izbruhnila vojska. Zvečer je namreč v *Dnevniku* prebiral hudičevo nevaren članek o bojnih ladjevjih velikih sil v Sredozemskem morju. Takih stvari res ne gre brati zvečer, zakaj človeku se potem vso noč blede o razburkanem morju, letalih, topništvu, mrličih. Nato je pomislil, da se mu gotovo še sanja — zlasti zato, ker je po eksploziji nastala nenavadna tišina. Bil je še hudo zaspan, to že

* Uradno poročilo je gotovo podobno vsem uradnim poročilom: ogled hiše številka tainta, ogled opravili tiinti, zapisnik tainta, preiskovalni sodnik tainta... eksplozija je nastala ob 6.37, okna razbita, strop razpokan, vrata iz tečajev, vmesne stene razmajane, tevesprejemnik uničen, zgorele preproge, posteljina, zastori... plin... bencin... stanovanje ni bilo zavarovano... itd. itd.